

Oponentský posudek na diplomovou práci

Autorka práce: Mgr. Eliška Godiveau

Název práce: Obraz současné ženy v moderní egyptské próze

Oponent: Prof. PhDr. Jaroslav Oliverius, CSc.

Mgr. Eliška Godiveau se ve své diplomové práci zaměřuje na významnou složku moderní egyptské literatury, na tvorbu současných egyptských autorek. Zabývá se prozaickým dílem čtyř autorek (Hala al-Badri, Salwa Bakr, Muna Brins, Miral at-Tahawi) a na šesti vybraných narativních textech sleduje téma, které je těmto autorkám zřejmě nejvlastnější – roli a postavení ženy v dnešní egyptské společnosti.

Její práce má přehlednou, promyšlenou osnovu. V úvodní kapitole nazvané Cíle práce hovoří nejprve o faktorech, které ji motivovaly k volbě diplomového úkolu a k stanovení výzkumné otázky. Dále uvádí, že pokud jde o metodologii, aplikuje kvalitativní metodu zkoumání, kterou pak výstižně popisuje. Svou práci koncipuje rozdělením na teoretickou a empirickou část.

Teoretická část zasazuje zkoumaný problém do širokého historického a sociologického kontextu. První oddíl (Kdo je současná žena?) obsahuje relevantní a zajímavé sociologické údaje. V dalších oddílech diplomantka pojednává o egyptské ženě v průběhu dějin – od staroegyptské společnosti v období Nové říše, přes řeckou a římskou nadvládu až po příchod křesťanství a dále pak v islámské době, zvláště v období mamlúků, kdy ženy mohly provozovat různé ekonomické a veřejné aktivity. Zvláštní oddíl věnuje diplomantka období koloniální nadvlády a emancipačním snahám, zejména v oblasti reformy školství. Tento přehled je doveden až do nové doby (situace za Mubáraka, Egypt a feministické hnutí).

Poslední, rozsáhlý oddíl této teoretické části (Ženy a literární tvorba) již směřuje vlastnímu tématu práce. Diplomantka hovoří o počátcích ženské literární tvorby a uvádí román Labíby Hášim, který jako první usiluje o věrné zobrazení vztahu ženy a muže. Dále pojednává o tvorbě dvou autorek, které vedle své akademické dráhy psaly i literární díla – profesorky Suhair al-Qalamawi a profesorky A'íši Abdarrahan.

Za významný mezník právem označuje revoluci roku 1952 a následující období, kdy se autorky odklánějí od romantické tradice a začínají se více zajímat o politické a sociální poměry. Jako reprezentativní díla této doby uvádí a obsahově charakterizuje čtyři romány od Latify az-Zajjat, Su ad Zuhair, Nawal as-Sa dawí a Inajat az-Zajjat.

Dále diplomantka popisuje, jak se na stylu psaní egyptských autorek promítají pocity zklamání a rozčarování po šestidenní válce v roce 1967. Naproti tomu 80. léta označuje za období, jemuž dominuje téma emigrace do zemí Zálivu a s ní spojené sociální problémy.

Řadu významných egyptských autorek představuje diplomantka v oddílu Předrevoluční tvorba: psaní na vlně experimentu. Konstatuje, že do jejich tvorby proniká vliv různých modernistických směrů a literárních postupů. Všimá si také jazyka egyptských autorek a v té souvislosti pojednává o známé spisovatelce Ahdaf Suwaif, která svá díla píše anglicky.

Těžiště práce tvoří Empirická část (3. kapitola), neboť se bezprostředně týká jejího tématu. Obsahuje podrobnou tematickou analýzu románů a povídkové sbírky čtyř výše uvedených egyptských spisovatelek, „vycházející ze základních stavebních kamenů plnohodnotného lidského života“.

Úvodem diplomantka zdůvodňuje výběr autorek a jejich děl. Literární texty volila tak, aby odrážely realitu současného egyptského života, aby pocházely ze stejného období (1991-2011, tj. vláda prezidenta Mubáraka) a nebyly ovlivněny lidednovou revolucí r. 2011.

Pak stručně nastiňuje obsah analyzovaných děl, aby usnadnila sledování jejich tematického rozboru. Jsou to: 1) Imra'atun ... ma (Hala al-Badri); 2) Al-Badindžana az-zarqa' (Miral at-Tahawi);

3) Brooklyn Heights (od téže autorky); 4) Al- Araba ad-dahabija la tas udu ila as-sama' (Salwa Bakr); 5) Kaidu ' r-ridžal wa qisas uchra (od téže autorky); 6) Inni uhaddituka li-tara (Muna Brins).

Nejcennější v této empirické části je velice zdařilá a komplexně pojatá tematická analýza. Diplomantka ji člení podle kategorií a témat, „která jsou v životě ženy podstatná a jsou zastoupena ve všech zkoumaných dílech.“ Dodává zároveň, že se bude snažit zasadit výpovědi v nich obsažené do kontextu reálného života současných egyptských žen.

Její tematická analýza je rozdělena na deset kategorií: Rodina, Dospívání, Partnerský život, Vzdělání a práce, Zvyky a tradice, které ženy odmítají přijmout za své, Náboženství a duchovní život, Seberealizace, Tělo, Exil, Domácí a světové dění.

Z tohoto přehledu je zřejmé, že takto koncipovaná tematická analýza je i cenným sociologickým dokumentem.

V Závěru diplomantka konstatuje mj., že zkoumaná díla jsou dokladem velkého pokroku, kterého egyptské ženy dosáhly ve svém emancipačním úsilí. Zdůrazňuje rovněž, že tvorba ženských autorek se těší velkému zájmu čtenářů a má možnost ovlivňovat postoj společnosti k problémům, jimž ženy stále musí čelit.

Práci uzavírá rozsáhlá, strukturovaná bibliografie. Pozornost zasluhují také přílohy – životopisy a fotografie autorek, fotografie knižních obálek analyzovaných děl a příloha č. 3 – Názory současných egyptských autorek na ženskou literární tvorbu.

K práci mám několik drobných připomínek.

- 1) s. 26, 35, 38, 94 – jméno Nasif nemá geminované s.
- 2) s. 40, 45, 52, 105 – jména s koncovkou -at(un) si zachovávají tuto koncovku v genitivním spojení, a to ve výslovnosti i v přepisu; tedy: qissat imra'a...; Hikajat Abdarrahan, Matahat Marjam, džumhurijat Misr.
- 3) s. 22 - Šadžaruddurr - není správnější Šadžaratuddurr?
- 4) s. 48 – manželovy se svěřila - manželovi ...
- 5) s. 56 – analyzované romány – mezi nimi je i povídková sbírka.
- 6) s. 62, 90, 92, 96 – jenž – správně jež
- 7) s. 12, 16 – Rozbor se bude soustředit - ... se soustředí...
- 8) s. 44 – La tusriq al-ahlam – la tasriq...

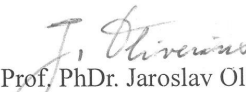
Tyto připomínky však nikterak nesnižují kvalitu posuzované práce.

Z á v ě r

Mgr. Eliška Godiveau předložila vyzrálou, přínosnou diplomovou práci, v níž prokázala spolehlivou znalost pramenů a příslušné literatury. Je zřejmé, že ji zvolené téma velice zaujalo a že má dobré předpoklady k odborné a vědecké práci. Její práce je cenným příspěvkem k našemu poznávání moderní egyptské literatury.

Navrhují tedy komisi, aby ji hodnotila nejvyšším klasifikačním stupněm.

V Praze, 9. září 2014

Prof. PhDr. Jaroslav Oliverius, CSc.

oponent